

REDACTIA

Arad, Deal Ferenec-utca Nr. 20.

ABONAMENTUL

pentru Austro-Ungaria:

pe un an . . . 20 cor,
pe 1/2 an . . . 10 "
pe 1/4 an . . . 5 "
pe o lună . . . 2 "

N-ri de Duminecă pe an 4 coroane.

Pentru România și străinătate pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferenec-utca Nr. 20.

INSERTIUNILE:

de un șir garmond: prima dată 14 bani; a doua oară 12 bani; a treia oară 8 b de fiecare publicațiune.

Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 508.

Serisac nefracate nu se primesc

TRIBUNA

Uneltiri detestabile.

De mai multe zile, presa din România scrie ează despre niște pretinse înțelegeri — *secrete*, bine înțeles — ce s'ar fi urzit între șeful guvernului din Ungaria și cel din România.

Se reeditează, cu alte cuvinte, ceea-ce s'a mai scris săptămânile trecute.

Noi, cari știm cu câtă ușurință și chiar lipsă de respect pentru adevăr, și mai ales lipsă de *convingere*, se scrie în unele ziare din București, mărturisim că n'am avut de gând să ne oprim asupra acestor neadevăruri debitate de »Adevărul.« În sfârșit, avem noi adversari politici firești aici, la ce bun să mai perdem vremea și cu acuzele »Adevărului« ?! . . . Mai ales că la noi ar rîde și copilul, când cineva li-ar vorbi de vre-o înțelegere dintre Românii activiști și guvernul contelui Tisza! . . . Doar *faptele* desmint în chip nu se poate mai categoric până și gândul că *azi, când procesele de presă împotriva noastră se țin lanț*, s'ar putea iniția asemenea înțelegeri politice.

N'ar avea dar' nici un înțeles vre-o polemică cu ziarul bucureștean. Mai ales că nici nu poate fi vorba de *a-l convinge*, când întreaga campanie e pusă la cale cu *anume tendință*.

Vorba e însă, că întreaga poveste și toate născocirile ziarului »Adevărul« sunt reproduse și de organele opoziționale și chiar *liberale* din Ungaria, cari fac și ele un vuiet infernal în contra contelui Tisza, »Ungurul slab și vinovat care pactează cu naționali-

tățile«, ca ajutate de acestea, să slăbească opoziția »patriotică.«

Ear noi, cei-ce luptăm pentru cauza națională, ne găsim astfel între trei focuri.

Guvernul ne face procese pentru-că vede rezultatul activității noastre: *poporul trezit*; opoziția se năpustește asupra noastră pentru-că într'adevăr, are și ea motiv să fie supărată: *în urma luptelor noastre, poporul nu mai poate fi exploatat nici de opoziți și astfel o mulțime de deputați opoziționali o să rămână pe vecie fără mandat*.

Ne mai trage săgeți și presa »patriotică« din Țară, pentru-că, vezi Doamne, așa i-s'a năzărit lui Ițic Rubinstein dela »Adevărul«, că noi nu apărăm destul de bine cauza națională, ci slabi cum suntem, și mai ales îndemnați de sfetnicului regelui Carol, am fi gata să pactăm cu Tisza, să ne vindem neamul.

Pe temeiul denunțărilor înjositoare ale »Adevărului«, eată, într'adevăr, cum ziarul lui Bánffy (despre care d'asemeni se scrisese că ni-ar fi cumpărat dela »trădătorul« Sturdza) asmuță guvernul împotriva noastră:

»Adevărul din București, ale cărui informații de regulă sunt cu temeiul (Tocmai! T.) mai ales în ce privește afacerile Românilor din statul ungar, în numărul sosit azi aduce știrea că Tisza István, primministru, leagă alianță cu gruparea aradană a Românilor, care reprezintă partea mai însemnată a naționalităților.

»Cine cunoaște pe conducătorii grupei aradane, legăturile lor cu Bucureștii și aspirațiunile lor, va socoti de imposibilă această prietenie de arme a ministrului președinte, prietenie care s'ar manifesta

prin intrarea în Dietă a 20 inși din gruparea aceasta, de oare-ce ei sunt oamenii lui Sturdza, actualul primministru român, și preocuparea lor continuă e să *întărească în Românii din statul ungar direcția iredentistă*. Oamenii aceștia (Românii din gruparea aradană, adică! T.) sunt *trădători de patrie calificați*, și organizați de primul-ministru român, astă toamnă, *erau gata pentru o revoluție ne-armată împotriva tendințelor naționale maghiare* (Ear »Adevărul« îi acuză că țin cu — Ungurii! T.); peste tot, oamenii aceștia *sunt în serviciul României*, ceea-ce știe și primul-ministru Tisza. Eată de ce ne vine să nu credem că Tisza ar voi să-l aducă în Dietă. *Dacă ar intra adică în parlament 20 partizanți de ai lui Sturdza, s'ar crea situația următoare: guvernul român ar ar avea delegați în corpul legiuitor ungar*.

»Urmări incalculabile ar avea pentru țeară dacă Tisza s'ar hotări în acest sens; nu numai din cauză că deputații aceștia, pe față ori în ascuns, dar negreșit ar urma politica *guvernelor române, dar ar fi fatal primejdios și din cauză, că prietenia de arme cu ei ni-ar face peste putință să răsbunăm uneltirile lor antipatriotice*. Pocinogul acesta li-ar asigura adevărată imunitate!

»In cea mai de aproape ședință a Dietei afacerea trebuie negreșit lămurită, *Tisza István trebuie negreșit luat la răspundere*, și dacă știrea e adevărată, *este în interesul suprem al statului ca să fie împedat*, de oarece în acest caz Tisza nu știe ce face.

PAGINI INEDITE DIN VASILIE ALEXANDRI.

MARGARITA.

5.

— Or fi câni delă stână, cucoană; răspunse vizitiul.

— Ba sunt lupi, lupi, Gheorghe! . . . Vai de mine, suntem perduți.

— Nu vă temeți, zice Alexis, nu vă temeți căci nu e nici un pericol. Am revolverul la mine.

El se sculă pe picioare și văzu alergând trei lupi spre sanie.

— Gheorghe, poți să stăpânești caii?

— Pot, cucoanașule.

— Ține-ți virtos în mână ca să nu răpească sania.

Lupii veneau mereu cu gurele căscate ca la o pradă sigură.

— D-le Alexis, suspină plângând doamna Dorian, scapă pe Margarita.

— Apără pe maman, d-le Alexis, strigă copila, îmbrățișând pe maica sa; și amândouă strînse pept la pept, se uitau la tinerul lor tovarăș ce sta gata a se lupta cu fiarele sălbatice. Conservând toată prezența de spirit în acel moment critic, el aștepta să se apropie lupii, apoi întinse revolverul, chiti și dete foc. Una din fiare se rostogoli ucisă în omăt, ear celelalte se opriră lătrind cu spaimă.

— Mână acum, Gheorghe, porunci atunci Alexis; dar ia seamă la prăvălișuri!

Vizitiul pocni din biciu și telegarii plecară ca fulgerul. Cei doi lupi rămași se luară din nou la goană și în câte-va minute fură alături cu sania; colții lor se vedeau sângerați

și răsuflarea se auzea hârâind. Damele îngrozite scoaseră un țipăt fioros, ear Alexis chitind lupii, descărcă revolverul în ei. Amândoi se svîrcoliră în loc, fiind răniți de moarte, și începură a se rupe între dinșii, luptând cu furie și bătînd omătul cu sângele lor. Sania se depărtă cu o repezime amețitoare și sosi în curînd acasă.

Cine poate descrie manifestările de recunoștință a d-nei Dorian și ochirea îngerească cu care Margarita recompensă purtarea lui Alexis? . . . D-na Dorian îl sărută cu dragoste ca pe copilul ei, ear Margarita îi strînse mâna zicînd:

— Ne-ai scăpat pe maica mea și pe mine, dintr'un pericol de moarte, cum să vă mulțumesc?

Alexis era atât de uimit că nu găsea nimic a răspunde; el ridică frumoasa mână a copilei și o sărută fără a ști ce făcea; și din acel sărutat inocent se născu scânteia menită de a-i înflăcări inima pentru toată viața lui.

Însași Margarita simți un fior ferbinte în sânul ei, fior prevestitor de mari fericiri sau de mari suferinți.

Ziua întreagă se trecu în convorbiri asupra incidentului ce transformase pe Alexis în erou; și seara când salonul se umplu de lumina lampelor, tinerii prin îndemnul d-nei Dorian se puseră a face muzică. Clavirul răsună acum armonios sub degetele copilei, în vreme ce Alexis, cuprins de un dulce estaz, băntuia foile notelor. Pe urmă frumoasa diletantă începu a cânta o arie Napolitană foarte originală precum sunt toate melodiile din Italia.

— Minunat! strigă Alexis cu entuziasm: îmi pare că mă găsesc la Neapole! . . . A! D-șoară ce glas armonios aveți! și cu câtă expresie știți a cânta! . . . Nu vă fac complimente; vă mărturisesc adevărul eu toată francheta . . . rare-ori mi-s'a întâmplat să fiu așa de pătruns în suflet. . .

Margarita deveni rumenă ca o garoafă, vîzînd admirarea entuziastă a lui Alexis, ear d-na Dorian adresându-se fiicei sale zise: Vezi, dragă, că ai un glas de prima-donă? . . . Tu nu vroiai să mă crezi pe mine.

— Ba te cred, scumpă mamă; replică Margarita sculându-se și sărutînd pe maica sa cu veselie.

— Dacă-i așa, cântă pentru mine melodia cea fără cuvinte care îmi place atât de mult. Amicul nostru va judeca dacă am gust bun.

— O! cânta-o bucuroasă, dacă dl Alexis va promite să compue cuvintele ce lipsesc. Și grăind astfel, grațioasa copilă se uită cu amicală zimbire la tinerul poet.

— Promit tot, d-șoară, numai să mai am fericirea de a vă auzi glasul răspunse Alexis, ducîndu-o la pian.

Margarita se puse din nou a cânta, însă de astă-dată o melodie pătrunzătoare ce deștepta miile de visuri în suflet. Glasul ei când se accentua puternic, când se reducea la o suspinare armonioasă; când exprima cu foc tainicele aspirații ale inimii, când părea că întonează triumful fericirii dobîndite.

(Va urma).

Nu o să facem apel la sentimentele românești ale lui Rubinstein să înceteze cu uneltirile sale. Știm că asta e țința ce urmărește: să producă zizanie, să creeze guvernului român greutate, ear celui ungar, hotărît, îi dă motive să se năpustească încă și cu mai mare furie asupra noastră.

Apelăm însă la celelalte ziare într'adevăr românești din București, să lase d'oparte ori-ce neînțelegere politică și împreună să combată uneltirile »Adevărului«, care într'adevăr comite crima de lesă națiune alimentând presa maghiară în campania-i și de altfel nesocotită în contra celor mai energici luptători ai cauzei naționale.

Și ne place a crede, că ori cât patimile politice i-ar stăpâni pe unii ori pe alții, atâta dragoste ne vor dovedi, în cât să sară în ajutorul nostru, a fraților în foc, ear nu să încurajeze prin tăcere pe niște colegi la campanie detestabilă.

Destulă jertfă și suferință prestăm noi în lupta cu adversarii politici de aici. Cine și de dincolo ni-ar crea greutate, nu din dragoste pentru neam muncește, ci mânât de scopuri străine românismului!

Ultimul Sas verde. Fostul deputat al Brașovului, profesorul Korodi Lutz, dela gimnaziul săsesc din Brașov, a socotit că e mai bine, în împrejurările date, decât să se supună grelei vedepse ce i-a croit curtea cu jurați din Tergul-Murășului și a aprobat curtea de apel, să-și părăsească patria.

Condamnat la 1 an închisoare și 2000 cor. amendă, pentru agitarea prin presă a Sașilor și Românilor contra Maghiarilor, — deputatul Brașovului apelase la grația regească. Petiția sa fiind respinsă, afirmative pe basa unui ordin al ministerului justiției, Korodi Lutz printr'o lungă scrisoare germană își ia adiu dela Dietă, dela fostii săi colegi, declarând că depune mandatul de deputat și amintește totodată că a demisionat și din funcțiunea de profesor.

Scrisoarea e finută în ton demn și ridicat. Korodi Lutz declară că nici o dujmănie nu-i cuprinde inima față de poporul maghiar, regretă că e nevoit să-și părăsească patria, dar situația ce i-s'a creat îl silesc la aceasta.

Cu multă vervă și energie își susține punctul de vedere politic isvorit din dragostea de neam; și înfierază șovinismul ca cea mai mare vrimejdie pentru țeara noastră.

Korodi Lutz s'a așezat cu familia sa în Berlin.

Delegațiile.

Viena 4 Februar.

Erî a ținut sub — comisiunea esternă a delegațiilor ședință. Nimic esențial nu s'a întâmplat. Falk și-a prezentat raportul, în care ca de obicei, se află imne la adresa triplei alianțe și politice externe a Monarchiei. A vorbit apoi despre Macedonia — tot așa ca și pân'aci, că adevărat, împreună cu Rusia, Monarchia noastră veghiaza asupra menținerii status-quo-lui. A venit în discuție și dreptul de veto, care a îndemnat pe Ugron și pe poporul Rakovszky să desaprobe ori-ce inriurire străină asupra libertății alegerii de papă, căci asta jignește autoritatea bisericii.

Delegația ungară.

Delegația maghiară a ținut erî la 11 ore sub presidial lui Láng Lajos ședință. La ordinea zilei a fost, desbaterea bugetului ministerului de externe.

A urmat referada lui Falk Miksa asupra exposoului esternelor.

Ugron Gábor combate politica esternă a Monarchiei. Drept de veto la alegerea de papă domnitorul nu are. Când a abdicat de împărat

al sfîntului imperiu roman, a abzis tot odată și de dreptul de veto, ce se ținea de aceasta.

Pap Géza s'alătură la propunerea de încredere a referentului, dar cere ca elevii academiei consulare să cunoască mai bine afacerile maghiare.

Rakovszky István își rezervă dreptul critice pentru ședința plenară. Referada n'a atins o mulțime de evenimente. Așa de exemplu, nu se face pomenire de evenimentele din Serbia. Cu privire la exercitarea dreptului de veto, nu există lege ungară, care să-l înzestreze pe Rege cu acest drept, dar după dînsul nu există un atare isvor de drept nici pentru împăratul austriac.

Dup'aceia a reflectat contele Goluchovszky Agenor, ministru de externe, asupra excepțiilor oratorilor.

NOTE POLITICE.

O teorie falsă. — Sërmanul Fekete Jóska. — Moșavuri parlamentare. — Reforma electorală.

Arad, 6 Februarie.

În „Valurile politice“ din „Budapesti Hirlap“ dl Jancsó Benedek se minunează afară din cale de sentimentele naționale slovești ale deputatului Veselovsky. Acest vrednic fruntaș al fraților Slovaci, în decursul monstruosului proces politic, ce a ridicat în contra lui șovinismul nesămuit, arătase, că dînsul n'a agitat în contra națiunii maghiare. Nici chiar tradițiile sale familiare nu l'ar fi îngăduit a face una ca asta. Căci un strămoș al său a scăpat pe Thököly dela moarte, ear' altul a trebuit să sufere martiriul, pentru-că i-a rămas lui Thököly neclintit credincios.

Domnul Jancsó Benedek se face a crede, că între pornirea Slovacilor lui Thököly și între sentimentele lui Veselovsky de azi ar exista o deosebire colosală, ceriul și pământul.

„Ce enigmă a dezvoltării simțului național este aceasta! Mai există oare vre-o țeară pe fața pământului, în care strănepoții eroilor libertății naționale se fac dușmani aceluși lucru, care pentru dînsii ar trebui să fie ceva scump și sfânt, chiar' și numai pentru aceea, pentru-că strămoșii lor și-au vîrsat sîngele pentru el“.

Domnul Jancsó Benedek se face a crede astfel. Căci și dînsul o știe altfel. Pe steagurile lui Thököly a fost adevărat scris „pro libertate“, nici decum „pro maghiaria“, căci în cazul acesta nici un Veselovsky nu i-ar fi scăpat vieața, nici nu i-ar fi rămas credincios. Falsificarea istoriei este însă earăși unul dintre multele mijloace, cu cari eghemenii nostri voiesc să justifice șovinismul lor nesocotit.

Tare ne vom mira, dacă în curînd nu i-se va face proces de presă dlui Virgil Onișiu, bravului director român dela Brașov. Pricina va fi Sërmanul Fekete Jóska, unu dintre schițele cele mai succese ale acestui distins prosator român.

Căci și în cazul acesta logica d-nului Jancsó Benedek diferă cu desăvîrșire de toate manualele de logică, ce sunt admise până acum pentru instruirea dreptei cugetări.

Ci-că Sërmanul Fekete Jóska este cea mai nimerită și cea mai fină descriere a procesului psihologic, prin care cineva din Ungur se face Român.

Intr'adevăr curios. Care va să zică sërmanul Fekete Jóska din Ungur, să face Român. Așa susține dl Jancsó Benedek. Dar' el însuși reproduce conținutul schiței astfel: „Fekete Jóska, fiul unui preot român sërac, s'a născut într'un sat din Bihor“.

Ar fi tare interesant, dacă dl. Jancsó ne-ar aplica ce minune este aceea, când fiul unui preot român din Bihor „se face Român“ și pleacă să moară la Plevna pentru mărirea românimei.

După dreapta cugetare a dlui Jancsó Benedek este crimă că „fiul preotului român din Bihor“ simte românește și Sërmanul Fekete Jóska

este prima picătură de otravă care să turbure echilibrul sufletesc al tinerilor, din cari dl. Onișiu vrea să facă români, tineri — bine înțeles — născuți din părinți români.

„Și noi toate aceste le primim letargic, cu mâinile în stî“ — esclamă dl Jancsó Benedek

O sancta simplicitas! Ce letargic primesc ei sërmanii mișcările noastre, școalele noastre, presa noastră, doinele noastre.

O sancta simplicitas!

Remarcăm două episoade caracteristice pentru moravurile vieții noastre parlamentare. Într'o ședință a parlamentului aflăm notată următoarea vociferare:

— Boneza să nu facă larmă. D'acea face larmă pentru-că e cumpărat de guvern cu douăzeci mii florini.

— Boneza Miklós a ripostat: Pentru asta ne vom răfui!

— Răfuieste-te mai bine cu abonentii — i-a replicat Zbóray.

Zbóray a făcut adevărat alusiune, că foaia lui Bónca, „Magyar Közigazgatás“ a fost impusă de guvern municipiilor și în chipul acesta Bónca a ajuns la un venit anual de douăzeci mii floreni.

Celalalt caz, este o indignare artificială guvernamentală, împotriva lui Ugron. „Pester Lloyd“ făcînd alusie la trebșoarele lui Ugron, scrie:

„Păzirea integrității morale a parlamentului este prima datorie a ori-cărei legislații. Art. de lege I din 1875 și XXIV din 1901 a stabilit cele mai severe criterii pentru incompatibilitate. Dar lipsește din legile acestea un pasagiu. Dacă un deputat este pus sub acuză, asta nu poate rămînea taină — despre un atare lucru, de obicei ciripesc și pasările. Și dacă un atare deputat ia totuși parte la debateri și votări — ba duce rol conducător în discuție — ce impresie face, asta în opinia publică? Ce părere poate avea publicul și străinătatea despre o astfel de legislație, în care deputați puși sub acuză pentru fapte dezonoratoare, duc rol conducător“.

Pe noi nu ne impoartă părerea străinătății, dar ne impoartă soarta noastră, asupra căreia astfel de oameni au ajuns să hotărască.

Deputatul poporal Ernzt Sándor scrie în „Alkotmány“ de erî un articol despre reforma parlamentară. Vedem din acest articol că nici partidul poporal n'a acceptat sufragiul universal. Ernzt pledează însă pentru o lărgire radicală a dreptului electoral.

Este interesant a ști, că nici un partid politic maghiar — afară de socialiști — nu cere sufragiul universal. Lărgire mai mare ori mai mică, și îngrădirea elementului maghiar cu prerogative meșteșugite, asta este ce preocupă cercurile cari pregătesc reforma.

În împregiurările acestea, este de prevăzut ce se va naște din aceasta reformă electorală.

Că de altfel, în întocmirea sa de azi, cât de medievală și câtă reacțiune nu este în „constituția milenară“ bucinată în lume de „mai liberală ca Englietierii“ se va învedera mai bine din comparația dreptului electoral la noi cu dreptul electoral în alte state.

În Ungaria a 20% parte a populațiunii este înzestrată cu drept electoral. În Germania, la alegerile pentru Reichstag, în Franța, în Elveția, în Statele-Unite ale Americii, în cele mai multe colonii engleze cari au parlament, pretutindenea dreptul electoral este general. Insaș în Anglia abea există restrîngere. Tot așa e și în statele celelalte din America. În România, în atît de mult disprețuitele state balcanice: Bulgaria, Serbia, dreptul electoral este cu mult mai larg de cât la noi. În Belgia există sufragiu universal, însă aici cei avuți dispun și de câte două trei voturi. În Hollande, Italia, Spania, Japonia deși nu e întro-

dar încă sufragiul universal, dar sunt cel puțin de două ori mai mulți alegători — în proporția populațiunii — ca la noi.

Dacă deci Ungaria ar voi să ajungă și pe cele mai înapoiate state în privința asta, ar trebui cel puțin de două ori atâția alegători să creeze. Nu de mult un deputat a amintit în Dietă, că în unele cercuri din Ardeal, pot peri toți alegătorii!

Și acești mari barzi ai libertăților, cari escamotaseră pe un moment opinia publică a lumii, când Kossuth cutriera capitalele din Europa și ajunse și în America, pretutindeni cu injurii la adresa Austriei reacționare și slăvind libertățile maghiare, nu se tem că ne vom coborî la nivelul Rusiei și a Chinei, unde pe cum se știe, nu este parlament, prin urmare nici alegători. Consiliile singuraticilor districte din Rusia însă, s'aleg relativ de mai mulți alegători, decât Dieta din Budapesta. Libertățile acestea nu le-au furat „camarilla afurisită“, nici *Pitreich* nici *Körber*, dar domnilor șoviniști nu le trebuiesc nici acum mai mulți alegători decât atâția, câți pot fi cumpărați și îmbătați la alegeri.

Partidul național român a cerut totdeauna sufragiul universal. Congresul naționalităților din 1896 încă a înscris în programul său sufragiul universal. Și au cerut nu numai din punctul de vedere de partid, ci din punctul de vedere al dreptului, din acel anumit înalt rezon de stat care trebuie să presideze în ocârmuirea mai ales a statului nostru, merit a ferici mai multe popoare. Deosebire aci nu cunoaștem, luptăm în contra orî cărei restrângerî. Nu este iertat a lega dreptul acesta, de avere, ocupațiune, limbă, altfel devine prerogativă, care împarte fiul aceleiaș patrii în două categorii. Legile țării sunt pentru toți cetățenii făcute fără excepțiune, fiecare să contribuie deci cu votul său la aducerea acestor legi. Cel mai elementar simț de drept ne dictează aceasta și când partidul național român luptă pentru realizarea acestui drept, el poartă steagul adevăratei libertăți și egalități de drepturi.

Epilogul unei urite campanii.

Măglaș înaintea tablei regești. Tabla regească din Timișoara Joi a adus sentință ca for apelatorial în procesul de calomnie, ce dl Oncu a făcut lui Măglaș. Precum se știe, tribunalul ca for de prima instanță l'a osândit pe Măglaș cu închisoare de 2 luni și 150 cor. amendă. Tabla în parte a schimbat pedeapsa de închisoare în bani grei, anume, lăsându-l închisoare de o lună de zile ear pentru a doua lună i-s'a urcat amenda la 500 cor., în caz de insolvență pentru fiecare 10 cor., are să facă o zi de închisoare de tot dar, dacă Măglaș nu va plăti 500 cor. mai are să stea încă 50 zile în închisoare peste luna de zile. Asta pare a însemna, că gazdele lui Măglaș să simtă pedeapsa, căci doar n'o să-l lase nerescumpărat dela cele 50 zile.

La comitat.

Sâmbătă, la 13 Februarie n. (31 Ianuarie) se va ține adunare în congregația comitatului Arad.

La ordinea zilei sunt o mulțime de afaceri însemnate, asupra cărora Românii trebuie să-și spună cuvântul.

De aceea, chiar de pe acum, îndemnăm pe toți membrii români, să-și întocmească lucrurile așa fel, ca nici unul să nu lipsească dela îndeplinirea datoriei naționale.

Din Sihor.

Ni-se scrie :

În interesul adevărului și a reputațiunii tinerimei academice din Oradea-Mare, care din incidentul petrecerii de la 24 Ian. a. c. n. în favorul bisericeii ort.-rom. de acolo, a bine-voit a veni la aceea petrecere, delectând publicul cu diferite cântări naționale, prin ce a încurajat mult pe Românii noștri, de acolo, viu a reflecta cu toată onoarea corespondentului că acei tineri nu numai că au stat de vorbă cu țeranii, dar au și jucat cu fetele de acolo, petrecându-și cinstii și în mod demn, până după mezul nopții.

Îi dorim și de altă-dată, să vină între noi.
Oradea-Mare 5 Febr. 104.

A.

Din străinătate.

Din Serbia. — Declarațiunea făcută la Clubul radical de guvern constată că ministrul nu mai poate lucra cu majoritatea din cauza lipsei de disciplină.

Clubul a decis de a face toate eforturile pentru a menține și susține la putere cabinetul Gruici.

Cum însă criza nu va trebui rezolvată decât numai după câte-va zile, presidentul consiliului a fost autorizat de a cere la Scupcină o nouă două spre zecime provisorie.

— Se dă ca probabilă o formațiune ministerială Pasici. În acest cas, Scupcina va fi disolvată.

Dl Balugdic, secretarul Regelui Petre al Serbiei, a conferit cu contele Goluchowski. Demnitarul sârb a asigurat pe ministru de hotărîrea Serbiei de a nu stânga acțiunea puterilor în Macedonia.

Contele Goluchowski a asigurat pe dl Balugdic de simpatiile monarhiei pentru Regele Petre, dar i-a declarat că miniștrii străini nu se vor putea reîntoarce la Belgrad, înainte ca persoanele cari au participat la tragedia din Iunie trecut nu vor fi depărtate din jurul Regelui.

Știri locale.

Căpitanul orașului nostru decorat. Dl *Sarlott Domokos*, căpitanul orașului nostru, a fost decorat de Majestatea Sa, pentru recunoașterea serviciilor sale eminente, cu crucea de cavalier *Francisc Iosif*. Popularul căpitan a fost din incidentul acesta călduros felicitat de întreaga societate din Arad, pentru-că distincția regească resplătește în adevăr o viață de muncă și cinste. Îi felicităm și noi!

Procesul de presă al „Libertății.“

— Corespondență particulară. —

Cluj, 3/II 1904 n.

Azi s'a pertractat din nou înaintea curții cu jurații de aici procesul de presă al „Libertății“ din Orăștie pentru articolul „A murit Matia și cu el dreptatea“ publicat din incidentul desvélirii la Cluj a statuei regelui Matia Corvinul. Precum se știe, curia cassase pe motive de formă prima sentință a judecătoreii de jurați, prin care părintele Ioan Moța din Orăștie fusese osândit pentru delictul ațitării la ură a Românilor contra Maghiarilor și pentru delictul preamării celor osândiți în procesul Memorandului din 1894 la un an de zile temniță ordinară și la amendă de o miie de coroane.

Noua pertractare s'a ținut sub presiunea de tribunal *Rheinbold*, asistat de jurații *Szabani* și *Séker*. Acza a susținut-o și de altă-dată procurorul Dr. *Jeney*, ear apărătorul

părintelui Moța a fost avocatul Dr. *A. Vlad*, deputat dietal al cercului Dobra.

Între jurații sortiți am observat elemente mai luminate, ca profesorul univ dela facultatea de drept Dr. *Werner*, distinsul avocat Dr. *Dóbal* și a. Astfel publicul român, care a asistat în număr mare la pertractare, după toate semnele judecând era dispus a aștepta un verdict mai favorabil pentru acuzat, de cât verdictul nimicit de curia regească.

După cetirea actului de acuză și a articolului învinovat și după absolvirea celorlalte formalități, *Președintele* întreabă prin translatorul Dr. *Tauber*, pe acuzat, ce motive l'a îndemnat la scrierea articolului.

Acuzatul, firește în limba maternă răspunde demn și convingător, că articolul său este un fel de odă întru preamărirea dreptății, al cărui reprezentant ideal a fost — după legendă — regele Matia, și scoaterea la iveală a nedreptăților, cari sub sistemul de guvernare din zilele noastre apasă asupra poporului.

Președintele: Precum se poate vedea din textul articolului, D-ta ai ațitat naționalitatea română la ură în contra naționalității maghiare.

Acuzatul: Neg și resping aserțiunea aceasta. Nimenea nu poate afla în articolul meu o astfel de ațitare, cu atât mai vârtos, că nicăiri în tot articolul nici nu obvine cuvântul de un-gur sau maghiar.

Președ.: La ce s'a referit cuvântul „eșafod“ din articol, despre care zici, că nu se află departe de statua lui Matia, la ce anumite fapte concrete de nedreptate te-ai gândit, când ai zbi-cuiut nedreptatea?

Acuzatul: Sub „eșafod“ n'am înțeles un anumit loc, ci m'am referit la toate acele puncte și locuri, unde se ivesc cazuri de nedreptate, de cari de altmintrelea băjbăe țara. Cazuri concrete nu pot să numesc aci, pent-u-că la așa ceva n'am fost pregătit.

Președ.: Ai auzit de așa numitul proces al memorandumului și știi, pentru-ce au fost osândiți cei implicați în procesul acesta?

Acuzatul: Da, am auzit și știu.

Președ.: Nu te-ai referit în articol la tribunalul din Cluj și la cei pedepsiți în procesul memorandumului?

Acuzatul: În articolul meu am zis, că am fost și suntem nedreptățiți, prin urmare nu mă puteam referi anume la procesul memorandumului, care s'a petrecut în 1894, ci am avut în vedere în general spiritul de nedreptate, care a plutit d'asupra vremurilor în trecut, plutește în prezent, și va fi desigur și în viitor. De altfel eu numai pentru aceea pot răspunde, ce se află scris negru pe alb în articol. Cazuri concrete nu sunt dator a numi aici.

Președ.: Dar pe timpul lui Matia n'au fost nedreptăți?

Acuzatul: Legenda ni-l presintă pe Matia ca pe un om ideal de dreptate. Cred însă, că și pe timpul lui va fi fost nedreptate destulă.

Terminându-l inquisitorul presidial, procurorul își presintă cele două întrebări, la cari aveau să răspundă jurații, că vinovat este sau nu acuzatul de ațitare la ură în contra naționalității maghiare și de preamărire a celor osândiți. Cetîndu-se apoi sentința, prin care au fost osândiți memorandumii în 1894, apărătorul cere, ca întrebarea a doua să se formuleze așa, ca să fie anume amintite persoanele osândite, pe cari le-ar fi preamărit acuzatul. Din partea juraților avocatul Dr. *Dóbal* e de părerea, că întrebarea doua să se abandoneze cu totul, ca neavînd obiect în articolul învinovat.

Tribunalul, retrăgându-se, primește întrebările așa, cum le-a formulat procurorul.

Se încep pledoarele. Acusatorul public Dr. *Jeney* ține un scurt și sec *rechistor*. Se vedea, că-i lipsește cu totul însuflețirea de dreptatea cauzei ce o reprezenta. „Nu ca Maghiar — zise — nici ca patriot nu am ridicat acusa, ci în calitatea mea de reprezentant al intereselor statului“. De altmintrelea nici nu s'a spetit întru a demonstra vinovăția acuzatului, ci a lăsat în sarcina juraților, ca ei să judece, dacă într'adevăr părintele Moța a ațitat pe Români la ură în contra Ungurilor și a preamărit pe memorandumii și pe ceilalți osândiți români din procesele politice. I-a rugat însă totuși foarte frumos pe domniul jurați, ca la cele două întrebări ale D-sale să binevoiască a răspunde afirmativ.

Cu atât mai puternică, mai caldă și mai convingătoare a fost apărarea lui Dr. A. Vlad. Deputatul naționalist al Dobrei și-a făcut cu aceasta ocaziune cinste sieși și causei românești, pe care a apărut-o. Românii, care l-au ascultat cu deosebită mândrie, l-au felicitat calduros și în prima linie părintele protopop Dr. E. Daianu.

După scurtă replică a acuzatorului și duplica lui Dr. Vlad, și după lungul resumat al președintelui, curtea cu jurați se retrage, se sfătuiește 20 minute și apoi revenind enunță pentru ambele întrebări ale procurorului cu mai multe ca șapte voturi tradiționalul răspuns: **Igen!** **Da!** curtea cu jurați l-a aflat pe părintele Ioan Moța iarăși de vinovat atât pentru aelictul agitării naționalității române la ură în contra naționalității maghiare, cât și pentru acela al preamării celor condamnați.

Procurorul își face propunerile de pedeapsă. Tribunalul mai ascultă și părerea apărătorului în privința aplicării §-ș. 172 și 174, apoi se suspende ședința pentru croirea pedepsei. În câteva minute s'a gătat și aceasta: **Părintele Moța este condamnat la un an temniță ordinară (fogház) ca pedeapsă principală, și la una mii coroane amendă pedeapsă secundară (eventual la alte 50 zile temniță), precum și la suportarea cheltuielilor de proces.** Ca împregiurare agravantă, tribunalul a aflat aceea, că vinovatul este preot și om de cultură superioară.

Procurorul a rămas cu sine mulțumit. Apărătorul și acuzatul au însinuat **mulțitate**; între motivele căreia drept concludiune Dr. Vlad a înșirat și împregiurarea, că președintele tribunalului în resumatul său a dat juraților deslușiri juridice greșite! Președintele a rugat pe apărător, să-i spună acele greșeli și acesta l-a servit imediat cu răspunsul.

La pertractare a asistat o mulțime de Români mai ales tinerime universitară. Amintesc pe protopopul Dr. E. Daian, preotul-capelan St. Roșianu, Dr. A. Isacu, Dr. V. Poruțiu, Dr. A. Vajda (Olpret) Dr. C. Bredicean (Lugoj), C. Popovici, inginer (Viena), adv. Tincu (Sibiu), A. Mandea, Dr. Pordea, prof. catechet lantea, Dr. Stețiu etc. — Dintre maghiari a asistat la publicarea sentinței și archi-șovinistul rector al universității și satelitul lui Bánffy magnificul Dr. Apáty.

DIN ROMÂNIA.

Inaugurare. Duminecă, 18/3 Ianuarie, la orele 2 după amiază M. S. Regina, împreună cu A. S. R. Principesa Maria, și însoțită de doamnele de onoare, au asistat la inaugurarea asilului construit de societatea de bine-facere „Regina-Elisabeta“, pe frumosul teren dela șoseaua Filantropiei, oferit de M. S. Regele și destinat pentru adăpostirea infirmilor și celor lipsiți de mijloace.

La sosire, M. S. Regina și A. S. R. Principesa au fost întâmpinate de d-nii membri ai consiliului administrație și doamnele patronese din comitetul diriginte, care Le-au oferit frumoase buchete de flori.

Se mai aflau față o mulțime de doamne și domni cu familiile, care sunt membri ai societății.

M. S. Regina și Alteța Sa Regală, însoțite de doamnele și domni din comitetul diriginte, merse în spațioasa și frumoasa sală de mâncare, unde așteptau toate persoanele invitate la această ceremonie.

P. S. S. Arhiepiscopul Nifon Ploesceanu, Vicarul Sfintei Mitropolii și membru în consiliul de administrație al Societății, întâmpină la intrare în sală pe M. S. Regina cu Sfânta Evanghelie, unde toți cei prezenți salută cu profund respect și nemărginită iubire pe M. S. Regina, Care luă loc în mijlocul sălei și asistă la serviciul divin ce se oficia pentru bine-cuvântarea acestui pios Azil.

După terminarea serviciului divin, dl Al. Marghiloman, membru în consiliul de

administrație, în locul dlui președinte, absent, și în numele consiliului de administrație, pronunță o calduroasă cuvântare.

Urările aduse M. S. Reginei și A. S. R. Principesei fură acoperite cu strigăte de ură de întreagă asistență, ridicată în picioare și vădit mișcată de bunătatea și munca fără preget ce pune M. S. Regina pentru alinarea tuturilor celor ce sufer.

În urmă M. Sa Regina, însoțită de A. S. R. Principesa Maria, și urmată de toți membrii și membrele societății, fu condusă, de d-nii din consiliul de administrație, spre a visita întreg localul, care adăpostește deja un număr însemnat de infirmii și infirme, cu care M. S. Regina binevoii a convorbi cu multă bunăvoință.

După terminarea acestei vizite, M. S. Regina și A. S. R. Principesa Se reîntoarse în sala de mâncare, unde se servi șampanie; aci M. S. Regina și Alteța Sa Regală Se întreținură îndelung cu persoanele prezente, în care timp corul societății corale „Carmen“, sub direcția dlui Kiriac, ce luase parte la serviciul divin, intonă diferite arii.

La orele 4, M. S. Regina și Alteța Sa Regală S'au întors la Palat.

Profesorul prințului Carol. Dl Bogdan Ionescu, profesor la liceul „Lazăr“, a fost însărcinat să facă educația științifică a Prințului Carol.

Universitatea din București. Prin voturile corpurilor legiuitoare s'au creat pentru facultate din București șase nouă catedre. Senatul universitar convocat pentru 22 Ianuarie se va pronunța asupra destinației acestor catedre. Prin ele se va introduce la facultatea de drept din București doctoratul.

Invingerea dreptății.

În privința hotărârilor luate Duminecă în sinodul parochial dela Sf. Nicolae din Brașov, ni-se scrie că între altele comisia sinodală a propus, ear sinodul a primit:

Cu privire la punct 8 al raportului general, în care se zice, că „Corul bisericii sub conducerea d-lui G. Dima nu a satisfăcut așteptărilor comitetului, din care cauză din 1 Dec. 1902 dl G. Dima a fost degajat din serviciul de dirigent al corului“, comisiunea pe de-o parte cunoscând din experiența sa proprie prestațiunile satisfăcătoare ale corului bisericesc dirigit de dl G. Dima, ear pe de altă parte intrând în studiul amănunțit al întregului dosar al acestei afaceri, a primit convingerea, că întreaga procedură a comitetului față cu dl G. Dima, ca dirigent al corului bisericesc, a fost pripită și nedreaptă.

Din actele originale puse nouă la dispozițiune, rezultă:

a) Că dl Dima a fost angajat ca dirigent al corului bisericesc, începând cu 1 Sept. 1899 în mod permanent, așa dar' nu cu angajament anual, sau periodic (vezi hârtia comitetului Nr. 115 din 1899);

b) Tot din acte și în deosebi din actul citat rezultă, că dl G. Dima nu a fost angajat din partea comitetului ca înființator și întreținător de cor, ci ca dirigentul corului bisericesc, din care fapt earăși rezultă, că datorința de a îngriji pentru înființarea și întreținerea unui cor permanent bisericesc, a fost și este a comitetului parochial, ear nu a domnului George Dima;

c) Că On. comitet parochial a procedat față cu dl G. Dima cu o *bruscheță neobicită* în viața noastră constituțională bisericească și că poartă singur toată răspunderea pentru faptul regretabil, că biserica noastră a rămas acum

aproape de un an de zile fără de farmecul înălțător al cântărilor de cor.

În baza acestora comisiunea, reprobând procedura On. comitet parochial, prin care a destituit fără nici un motiv palpabil pe dl G. Dima din postul său de dirigent al corului bisericesc, reținând din 1 Dec. 1902 încoace remunerațiunea sa legală și împiedecându-l în exercitarea funcțiunei sale, — propune:

I. Dl G. Dima dirigentul corului bisericesc, să fie restituit în timpul cel mai scurt în toate drepturile și datorințele sale de dirigent al corului bisericesc, având a i-se lichida remunerațiunea de dirigent pe tot timpul, în care în urma procedurii greșite a comitetului, a fost împiedecat de a funcționa.

II. On. comitet parochial se însărcinează, ca consultând pe dl dirigent G. Dima, în cadrul unei sume de 1600 cor., separat de remunerațiunea de dirigent, să îngrijască de înființarea și întreținerea unui cor permanent al bisericii, care să cânte în toate Duminecile și sărbătorile. Suma aceasta de 1600 cor. pentru întreținerea corului permanent se va pune în budgetul anului 1904.

III. Comitetul parochial se însărcinează, că în conțelegere cu dl dirigent G. Dima și cu aprobarea Ven. Consistor archidiececan să elaboreze un regulament special, în care să se cuprindă drepturile și datorințele atât ale dirigentului, cât și ale corului în general precum și în special cele ale membrilor permanent angajați în cor.

În cesiunea „mesei studenților“ s'a propus și s'a decis:

Cu privire la ajutorul de cor. 800 votat pentru „Masa studenților“ dela școlile noastre medii și superioare din Brașov, în sinodul parochial din 1899 (conclusul Nr. 51), ear în anul următor earăși șters în budget, — comisiunea având în vedere scopul humanitar și național al acestei instituțiuni de binefacere dela școlile noastre medii și superioare din Brașov, având mai departe în vedere, că instituțiunea aceasta pe lângă aceea, că întreține cu prânz gratuit câte 30—32 școlari săraci în fiecare an, a realizat până acum din ajutoarele benevole ale Românilor de pretutindeni un capital de cor. 25.000, care este și va rămânea pentru totdeauna proprietatea școlilor noastre; având în fine în vedere, că biserica noastră este în prima linie chemată de a ajutata și de sprijini o astfel de instituțiune dela propriile sale școlile, — propune:

În budgetul anului 1903 să se prelîmineze pentru „Masa studenților români dela școlile noastre medii și superioare din Brașov“ suma de cor. 800, având a se considera această sumă ca ajutor anual, de ceea-ce se va ținea cont la stabilirea proiectelor de budget în viitor.

Ceea-ce arată că s'a pus capăt lucrurile slabe și vrednice de osândit săvârșite de tovarășia Voinea-Vlaicu și Sterică.

Ne bucurăm din toată inima.

Din Bucovina.

Drapelul „Junimeii“. Drapelul oferit de doamnele și domnișoarele române din Bucovina soc. acad. „Junimea“ din incidentul jubileului va fi espus în sala „Soc. pentru cultură și literatură“ (Palatul Național) de Joi 4 Febr. până Lună 8 Febr. și se poate vinde între orele 10 — 1 din zi.

Sărbările jubilar ale „Junimeii“. Pregătirile pentru sărberea jubilară sunt pe sfârșite. Ele promit o reușită splendidă.

În 2 Febr. s'a ținut sub conducerea dlui Gr. cav. de Pantasi o probă pentru reprezentațiunea teatrală, la care au participat foarte multe Dame și Domnișoare. Costumele naționale istorice dela București — scrie „Deșteptarea“ — am ajuns deja. Ordinele de dans care au un caracter curat național și care sunt lucrate cu deosebită măiestrie sunt pe drum.

Aducem la cunoștința publicului că Marți la celebrarea serviciului divin va cânta corul „Junimeii“ liturgia Junimeanului C. Șandru sub conducerea D-Sale.

Faceam cunoscut că s'au prenotat la loje pentru comers cel puțin de 5 ori atâtea familii câte loje sunt și că prin urmare vor fi necesi-

tate o mulțime de onor familii și mai cu samă domnișii să rămână jos în sală.

Invitările la festivitățile jubilar se pot reclama numai până Sâmbătă în 6 Febr. în cabinetul soc. între orele 11^{1/2} — 12^{1/2} a.

Academia va avea loc în sala teatrului orașenesc precis la orele 3 d. a.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 6 Februarie 1904.

— **Regele nostru despre Serbia.** O depeșă din Viena comunică o pretinsă declarație a Majestății Sale despre Serbia. La ultimul bal de curte s'a remarcat, că M. Sa n'a întins mâna ambasadorului sârbesc *Gruici*. Ambasadorul a raportat guvernului său conversația ce a avut cu M. Sa. Monarchul și-a dat expresie bunăvoinței sale față de Serbia: dar — a zis domnitorul — *cabinețele monarchice, nu pot abziice de pretensiunea, că Regele Petru să nu pedepsească cruzimele cari au pricinuit schimbarea de tron în Serbia.*

— **Confiscarea unei foi socialiste sârbești.** Poliția eri noapte a confiscat toate exemplarele din foaia socialistă „Narodne Rec“, care apare în editura ziarului „Népszava“. Asta este a 14-a confiscare pe care poliția a făcut-o săptămâna aceasta în redacția ziarului „Népszava“.

— **Episcopul Strossmayer de nouăzeci de ani.** Se depeșează din Essék, că episcopul *Strossmayer* a implinit alaltăieri vârsta de nouăzeci de ani. Din privilegiul acesta s'au arangiat mari sărbători și veteranul prelat a fost obiectul unor însuflețite ovații. În toate bisericile s'a servit Te Deum.

— **Earăși tulburări militare.** Soldații unguri, ș'nume husarii, ear au provocat grave desordine. De astă dată în Pojon. Eroii sunt tot militarii cari au slujit deja trei ani, 10 la număr. Duminecă s'au dus adică la birt, unde după-ce au bătut 5 litre de rom, au luat la bătaie pe cărciumărită, neavând pe altcineva la îndemână. Sosind sergentul major (strajameșter) Borsics și căutând să-i potolească, l'au desarmat și l'au bătut crunt și pe el. Același lucru l'a pățit și alt sergent-major, Bendő.

Husarii n'au putut fi scoși din birt de cât cu patrula militară, în fruntea căreia comanda chiar majorul Rohr ear după aceea generalul Benedek, care ședea în apropiere și se dusesse să vadă scandalul.

Când să-i aresteze însă pe soldați, nici patrula n'a biruit, ci s'a încins o bătaie în care au rămas 4 grav răniți ear cel-l'altăi mai ușor.

Și mai grav că soldații de anul 3, cari fuseseră comandați să vină și să ridice cu forța pe camarazii lor pentru a-i duce în arest, n'au vrut să se supună poruncii generalului, ci strigau că ei nu mai servesc, desul au fost cei trei ani. S'au făcut numeroase arestări.

— **Serată literară.** Ni-se scrie din Cluj:

Sâmbătă în 30 Ianuarie st. n. 1904 s'a ținut în Casina română o serată literară la care a participat întreaga inteligență română din Cluj.

Tinerimea universitară română ca și altădată, așa și acum a produs o seară foarte plăcută. — Programul a fost foarte frumos și bogat. Punctul prim a fost deschiderea ședinței literare de președintele tinerimei dl Lauretin Capusianu. Punctul II a fost declamarea foarte frumoasă a dlui Ioan Petra „Dormi în pace“ de Vlăduță. Dl Petra și a dat silința să o predee așa precum o simțeste.

Punctul III a fost Duet cu violina de frații Emil și Virgil Cenariu — d-nii Cenariu au dat dovadă despre un talent extraordinar musical. Au cântat „La Paloma“ apoi un vals românesc, în urmă nesfârșindu-se aplausele au cântat la dorința publicului câteva cântări românești de la sate. După punctul acesta foarte bun a urmat disertația frumoasă a d-lui Ioan U. Soricu despre „Pă-

mântul strămoșesc“, o novelă admirabilă a cărei subiect este ocuparea Basarabiei. După disertație a fost silit dl Soricu să ne cetească câte-va poezii de ale sale — ceea-ce la dorința publicului a și făcut.

Urmează câte-va piese frumoase executate cu flauta de dl Antoniu Bogdan. Aplause frenetice îl sileau pe dl Bogdan să apară ear și să delecteze publicul cu nouă și nouă cântări. După aceea urmează ca punct penultim declamarea comică a d-lui Iustin A Juga, rigorosant în drept „Țiganul la stână.“ Dl Juga, a predat foarte bine pe țigan imitând și prin vorbe și prin gesturi întreaga ființă a țiganului.

— **Ateneul Român din T-Severin șezătoarea 5-a seria IV-a Sâmbătă 24 Ianuarie 1904.** Aniversarea Unirei Principatelor Române Program: a) Hübsch. Imnul Regal, b) Kessler Fantezie Militară, Esec. de D-rele Lisonnetto și Paula Gr. Constantinescu, d-nii I. Pleniceanu și G. Constantinescu (violine) d-ra Lelia Gr. Constantinescu și d-l I. Zaharie (mandoline) d-l Lydie Racanié (pian) dl Lubincovics (flaut), Corlan și Iancovescu (tobe). Cuvîntarea ocazională rostită de d-l Prof. Dr. St. V. Nanul, I. St. Paulian: Imnul Unirei, cor. mixt, solo susținut de dl Ionel I. Tintorescu, Ludics: Rhapsodie Roumane, esec la pian d-ra *Lydie Racanié*, acomp. de orchestra militară.

— **Alegere de medic.** În 19 Ianuarie a. c. s'a ținut alegerea de medic în Reciul de câmpie. Intre concurenți era și un Român de-ai noștri, anume: dl Dr. Toader Popp, și un jidan, Dr. *Czitrom Vilmos*, care a și reușit de medic cercual prin ajutorul alor 15 voturi. E dureros nespun când vrînd nevrînd trebuie ca în șirul votanților să numărăm pe 3 de ai noștri. Nu volesc să vă descopăr numele a tustrei, ci nu mai a unuia, ce mai mult ne privește, anume: Alexandru Vlad, cantor gr.-cath. al Sîn-Martiniului de câmpie, ce e chemat ca să fie lumina poporului Cred că bine va conduce poporul când el însuși umblă pe căi rătăcite, când el însuși umblă pretutindenea. Oare e cu putință să lumineze pe altul?

— **Conjurați.** Se scrie din Varșovia, că în Kiev zilnic se fac arestări de persoane bătute cu conjurație. Pîn'acel s'au făcut la vre-o 250 arestări. După-cum să scrie, *aproape toți sunt ovrei*, cari și în Rusia ar dori tratament excepțional că în Ungaria.

— **Ultimele observații ale unui sinucigaș.** Medicul german *Stahle*, s'a sinucis în condițiuni în adevăr curioase. S'a inveninat la locuința cu gaz de cărbuni. Din scrisoarea ce a lăsat, se vede că s'a observat pe sine și efectul gazului. Într'altele a scris: „Gazul s'a vărsat deja de 4 oare și în cap nu simt altceva, decât ceva apăsător. Pulsul 85. Așa se vede, s'a închis gazul, ori i-s'a schimbat calitatea, altfel trebuia deja să între moartea. Sunt 7 ceasuri“. La opt ceasuri a fost aflat mort în odaie.

— **Serata contelui Ballestrem.** Se depeșează din Berlin că președintele Reichstagului contele Ballestrem, a dat alaltăieri o serată, la care s'a preșintat și împăratul Wilhelm. Împăratul a ținut o oră cercle, și s'au făcut și declarații politice. La serata contelui Ballestrem au luat parte reprezentanții tuturor partidelor, în afară de — social-democrați.

— **Nichita și Sârbii.** Se știe cu ce ochi invidioși se privesc cele două state mici, Serbia și Montenegro. Cel mai mic dintre aceste state, adică Montenegro, nu-și ascunde ura ce nutrește față de Serbia, ceea-ce se poate vedea din următoarele.

Drago Lachici, a fost în zilele trecute în Belgrad, unde regele Petru l'a primit în audiență ca pe un vechi prieten. Dar cum se întoarse, l'au arestat și puindu-l în feară, l'au aruncat în temniță. Pe fratele lui, voivodul, în urma acestui caz l'au suspendat din postul onorific de comandant, și voievodul se pregătește să părăsească Montenegro. Iacob Nersalovici, rudenia regelui Petru, a trăit multă vreme ca emigrant în Montenegro aici a fost persoană grață la curte, și a luat de soție pe o vară a domnitorului, acum e disgrățiat și'n săptămâna trecută a fost nevoit să părăsească Montenegro. Nersalovici de present se află în Belgrad.

— **Mare defraudare în Viena.** În cea mai mare reuniune de studenți din Viena, reuniune pentru ajutorarea studenților bolnavi, au descoperit ieri, mari defraudări. Schuellböck, secretarul reuniunii

a furat, cam de cinci ani încoaci, la vre-o 30—40,000 coroane. Defraudantul a fost deținut.

— **O mare artistă și un mare pictor.** Ziarele berlineze scriu despre o drăguță întâmplare a cărei eroină a fost marea tragediană Eleonora Duse. Petrecînd în capitala Germaniei, artista s'a dus să vadă pe bătrânul și renumitul pictor Paul Meyerheim. Artista era încântată de capd'operele ce vedea în atelierul măiestrului și la despărțire, într'un moment de expansiune, s'a plecat și a sărutat mâna bătrânului pictor. Acesta nu știa să vorbească, de încurcat ce era, ci numai după-ce artista plecase, își veni în fire și zise unui prieten care era acolo; — Tu, eu așa cred, că eu trebuia să-i sărut mâna!

— **Proces de agitație sistat.** Cetim în „Drapelul:“ în contra învățătorului din Fizeș (lângă Boeșa) Simeon Tomescu a ridicat procurorul din Lugoj acuză pentru agitație contra națiunii maghiare, pe baza arătării făcute de un slovac patriotizat M. Ierbek la inspectorul școlar. În arătare se spune, că dl S. Tomescu a zis cu ocaziunea unei dispute cu Ierbek următoarele cuvinte: „Noi Românii nu suntem aici, ca să vă ajutăm pe voi Ungurii, ci ca să vă prăpădim, estirpăm.“

Disputa între dl inv. Tomescu și slovacul Ierbek s'a născut din cauza, că reprezentanța comunală din Fizeș a respins cu mare majoritate cererea Slovacilor și Maghiarilor, ca comuna să le zidească școala de stat.

Inspectorul școlar a trimis arătarea la tribunalul penal.

S'a constatat, că arătarea e falsă. Unicul martor în acest proces, Petru Mioc, care a auzit disputa între Tomescu și Ierbek, a fasonat, că Ierbek a zis dlui Tomescu următoarele cuvinte: „Așadar voi Românii voiți, ca noi neromânii să ne prăpădim, să perim,“ și la aceasta ar fi răspuns dl Tomescu: „Da!“

Apărătorul dl Coriolan Brediceanu a dovedit, că ideea din cuvintele incriminate nu a purces dela dl învățător acuzat, ci dela însuși prietorul Ierbek și că disputa nu s'a întâmplat în adunare publică.

În urma acestor argumente sdrobotoare procurorul a fost nevoit a-și retrage acuză și tribunalul a sistat procedura contra dlui Simeon Tomescu.

— **Stratageme de măritat.** O foac engleză povestește câte-va istorioare interesante despre unele fete cari și-au căutat bărbații într'un chip de tot original. O fată din Manchester, care lucra într'o fabrică de palării, știind că din mâinile ei trec de-a dreptul în mâinile celui ce le împachetează, și-a făcut niște potrete în miniatură cu adresa sa, și le-a lipit în interiorul mai multor palării. Cei mai mulți cumpărători crezând că aceasta e o reclamă, au rupt portretul. O calfă de tâmplar însă, uitându-se mai de aproape la el, îi plăcu foarte mult și îi trimise o scrisoare. De aici se născu o corespondență în urma căreia calfa de tâmplar luă de nevastă pe îndrăzneța fată.

O spaniolă avu mai puțin noroc cu o asemenea apucătură. Aceasta era lucrătoare într'o fabrică de țigări. Ea a lipit pe o țigare „Havana“ o țidulă pe care scrisese numele și adresa împreună cu observația că e „tînără frumoasă și sêracă“ Țigarea fiind din cele mai scumpe, a ajuns în mâinile unui aristocrat, care a rupt-o fără să-i dea vre-o importanță.

O altă fată din Londra, era vînzătoare într'o prăvălie de galanterie, în care se vindeau fonografe. Un tînăr își cumpără din când în când suluri noi cu discursuri. Într'una din zile, fata, care era frumoasă, îi recomandă spre cumpărare un sul rugându-l tot de-odată să-i dea o deosebită atențiune. Sosind acasă, așeză sulul în fonograf și când colo, ce aude? O declarație de amor în toată forma. Resultatul a fost că tînărul a luat pe fată de nevastă.

— **Mulțumită publică.** La „fondul masa studenților“ dela gimnaziul gr. or. român din Brad au contribuit ca rescumpărare de felițările de anul nou 1904 următorii domni:

Dr. Aurel Vlăd, deputat diețal, 20 cor. Ioan I. Vulcu, comerciant 10 cor. Dr. S. Moldovan, avocat; N. Vlăd, farmacist; Dr. R. Dobo, medic; Valer de Orbonaș, contabil, câte 5 coroane. I. Lazaroi, com.; Sim. Corvin, iun.; I. Moța, preot; Virgil Vlăd, Iuliu Florea, I. Rob câte 3 coroane. P. Belef, Dr. St. Erdélyi, S. Damian, Dr. A. Oprea, D. David I. Jantea,

I. Roșu, N. Tănăsie câte 2 coroane. I. Branga, inv. și I. V. Ioanoviciu câte 1 cor. Toți din Orăștie. Suma totală 86 coroane. Dr. Zosim Chirtop, avocat în Câmpeni prin Dr. Ioan Papp, avocat în Brad 5 cor. Petru Gligor, proprietar în Baia-de-Criș 10 coroane. Marini-moșii binefăcători primească espresiunea profundei mulțămite. *Brad, 31 Ianuarie, 1904.*
Comisiunea administrativă.

— **Calitatea mea de agent de 18 ani, nu este avisată la reclame.** În interesul lor bine priceput vor lucra toți, cari pentru obținerea de credit personal de ori-ce sumă, se vor adresa cu deplină încredere către mine, fiind-că în urma legăturilor mele estinse, pe lângă depurare ușoară în rate mici lunare, în mod discret sunt în poziție ale câștiga pe cea mai reală basă împrumuturi. Agentul *Gáspár Soma, Arad, Piața Bocskay Nr. 3.* A se alătura marcă pentru răspuns.

— **Durere de stomac, Sgârchiuri de stomac, catar greu de stomac, la boale de stomac învechite și împotriva lipsei de ape, tit, mijloc sigur. Purgativ sigur, inerția cronică a intestinului gros, la lipsa de scaun-purgativ fără dureri, este thea întăritoare de stomac „Centauria“ a farmacistului Kossuth.**

Cutia de probă 1 cor. 20 fil.
Cutia mare . . . 2 cor. — —

În contra tusei, catarului (troahnă) răgușelei, flegmei și iritațiunii gâtului este de un efect eminent, pastilele de pept »Senna.« Prețul 1 cor. Sepot căpeta în farmacia la »Maria Fecioară« a farmacistului *Kossuth Pál, Arad, piața Boros-Béni Nr. 15.*

— **Schimbare de local.** Renumitul dentist *Morgenstern Gyula* și a strămutat locuința de ordinăție (tragerea de măsele, plombare, măsele singurate șire de dinți, coroană de dinți de aur măsele cu rădăcini etc.) în Arad, *pieța Andrassy Nr. 15.*

Răsboiul ruso-japonez.

Paris, 5 Februarie. Ambasadorul d'acel Japoniei a declarat că după-ce acum Japonia a sistat legăturile sale diplomatice cu Rusia, răsboiul este inevitabil.

St.-Petersburg, 6 Februarie. În Mandșuria Rusia a concentrat 500,000(?) soldați. Rusia nu vrea să părăsească Mandșuria nici să recunoască suzeranitatea Chinei asupra Mandșuriei.

Din Porth-Arthur au plecat cu vapoarele 6000 soldați ruși pentru a debarca în Coreea. Dacă aceste vapoare se vor întâlni pe mare cu flota japoneză, ciocnirea între ele este inevitabilă.

Petrecheri.

Bal filantropic se va ținea în ziua de Trei-Sfinți, la 12 Februarie n. în sala „Hotelului Univers“. Venitul curat este destinat pentru „Fondul studenților morboși“. Blaj, la 29 Ian. 1904. Comitetul aranjator: Gavril Precup, președinte. Dr. Ioan Rațiu, secretar. Oct. Bonfiniu, cassar. Ioan Fodor, controlor.

— Inteligența română din Zlagna invită cu toată onoarea la *concertul* urmat de dans ce-1 va arangia cu concursul corului bisericesc gr.-or. din loc Lună, în 2/15 Februarie a. c. la 7^{1/2} ore seara în hala ospătăriei lui Kolozsvári Nándor. Zlagna, Ianuarie 1904. Comitetul: Iuliu Montani, preș. Emmanuel Beșu, v. preș. Iuliu Albini, cassar. Petru Petringear, controlor. Ioan Crișan, secretar.

— Corul din Poiana invită la *concertul* ce-1 va arangia Dumineca în 7 Februarie st. n. 1904. în edificiul școlii celei noue. Inceputul la 7^{1/2} ore seara.

Economie.

Arad, 6 Februarie.

Lupta morilor austriace și maghiare. Morile austriace și marii negustori de bucate din Austria sunt în chip extra-ordinar agitați de faptul fuziunii morilor din Budapesta și că e pe cale a se înființa o nouă întreprindere de vapor care va transporta cu mult mai ieftin făina maghiară ca și până aci. Vienezii au observat însemnătatea acțiunii maghiare și efectele ei dezaastroase pentru Austria. Concurența morilor austriace o nimicește făina mai ieftină maghiară și acum pentru paralisarea concurenței maghiare consiliul bursei din Viena, reuniunea morilor din Austria de jos, reuniunea concurenților de bucate fie-care separat s'au adresat cu memorande către guvernul austriac, în care fac mai multe propuneri.

Principala e, că guvernul la legarea contractului cu societatea de navigație pe Dunăre să-și asigure întrire asupra fixării tarifelor de bucate. Să se iestinească în măsura mai mare circulația în docuri. Un alt proiect pretinde, că morile cari prefac grăul maghiar, după acest grâu să primească *refacți* mari, pe de altă parte să se reducă tarifele la făină în jurul morilor austriace, respective taxele locale. Acestea sunt esența pretensiunilor cercurilor interesate austriace. Implinirea acestora nu e lucru tocmai mic.

Fondări noue în 1903. În anul 1903 s'au fondat în Ungaria 41 bănci și institute de credit cu capital social de K 3.535,000 față de 18 un capital de K 4.481,000 în 1902; Casse de păstrare 23 cu capital de K 1.885,000 (în 1902 13 cu capital de K 1.092.000), Insoțiri 617 față de 634 (în 1902. Intreprinderi industriale 37 cu capital de K. 13.335.812 (1902 40 cu capital de K 15.592.500); Căi ferate vicinale și intreprinderi de navigație 3 cu capital social de K 4.049,600 față de 6 în 1902 cu capital de K 22.246.800; Societăți de asigurare 3 cu capital de K 4.00.000 (în 1908: 2 cu capital de K 200.000). Diverse intreprinderi 34 cu capital de K 4.283.000 — (în 1902: 35 cu capital de K 1.877,600 —). Totat s'aa fondat 758 intreprinderi noue (în 1902; 748) cu capital social de K 27.488,412 — (K 45.499,900 — în 1902). Capitalul de acțiuni l-au urcat 39 de intreprinderi cu K 38.538,800 — (în 1903: 30 cu K 7,652,500 — Capitalul social l-au redus 23 de intreprinderi cu K 27.123,802 — (în 1902; 16 cu K 5.369.560 —). Dintre cele 41 bănci nou fondate în 1903 se află numai 3 în capitală și două în Croația-Slavonia: toate celelalte sunt în provincie, Capital social de K 500.000 — a avut una; K 400.000 — două; K 200.000. — noue; K 160,000 — una; K 100,000 — unsprezece etc.; cu capital social de K 50,000 s'au fondat 3 institute: cu K 20,000 — cinci; cu K 120,000 — una iar' una n'a avut decât un capital de K 2000 —. Dintre casele de păstrare nou fondate a fost una în B-Pesta, 14 în provincie și 8 în Croația-Slavonia. Dintre cele 617 asociațiuni de credit, 180 asociațiuni de consum valorisare și 61 asociațiuni de lăptărie. Ca filiale a asociațiunii centrale de credit s'au fondat 168 de asociațiuni noue. Numărul asociațiunilor de credit fondate în 1903 în comitatele locuite de Români se presintă astfel: în Sătmar 15; Maramureș 13; Torontal 10; Timiș și Caraș-Severin cu câte 7; în părțile transilvănene nu s'au fondat astfel de asociațiuni aproape de loc.

Circulațiunea bancnotelor. Dela scoaterea din circulațiune a bancnotelor vechi în val. austr. (florin), dintre cari mai circulă numai circa 187 mil. coroane, circulațiunea bancnotelor s'a schimbat în general foarte mult. Din circulațiunea totală a anului 1902 57% se vin pe notele à fl. 1000; 34% pe notele à fl. 100.—; 5% pe notele à K 50; 45% pe notele à K. 20 și 10% pe cele à K 10.—; ear în 1903 circulațiunea bancnotelor se presintă cum urmează: 15% bancnote à K 1000.— 40% note à K. 100 și K 50.—; 35% note à K. 20 și 10% bancnote à K. 10.—; numărul acestora din urmă precum se știe este limitat.

Reducerea relativă a circulațiunii bancnotelor à K 20 — stă evident în legătură cu circulațiunea aurului.

Un nou mod de cultivare a viilor. Dl Dr. Stefan Molnár plantează butuci de vie la depărtare de 100—120 cm., ca aerul și lumina să ajungă vițele din toate părțile. Acest mod de culticare s'a dovedit de foarte bun, căci în decursul anilor rodul s'a îmbelșugat într'un grad foarte simțitor. Aracii nu trebuie puși lângă butuci. ci întră ei.

Un lucru rămâne sigur, că viile plantate după metoda d-lui Molnár sunt mai puțin atacate de boli. Săparea viei însă este mai grea și trebuie făcută cu multă îngrijire, ceea-ce însă o isprăvește omul bucuros, numai dacă știe, că munca lui va fi resplătită.

POȘTA REDACȚIUNELI.

E. M. Chișoda. Ceva mai târziu, căci acum nu este încă loc.

INSERTIUNI ȘI RECLAME.

Czettel Fülöp

lemnării pentru edificii, parchet

și

magazinul de fabrică

pentru

recvisite de măsur

ARAD, Strada Hunyady Nr. 2.

recomandă materialul în bransa aceasta, calitatea cea mai bună și pe lângă prețuri de concurență.

Cu distincă simă:

Walfisch Károly,

118—2—15

cond. firmei Czettel Fülöp.

Mare economie de bani. — Magazin cu totul nou.

Telefon Nr. 536.

Telefon Nr. 536.

Recomand cărbune cu flacăra bună, care arde cenușă, 100 chlgr. I. cărbuni (negri) de Körösvölgy 2 cor. 6. fil. 100 chlgr. II. cărbuni (bruni) de Körösvölgy 2 cor. 4 fil. 100 chlgr. I. cărbuni mărunți de Körösvölgy, pentru fabrici eventual pentru amestec pentru fauri 2 cor. 20 fil.

La 1000 chlgr cu 20 fil. mai ieftin. La cumpărări cu vagonul prețuri speciale 100 chlgr cărbune de stejar transportat în saci 4 Cor. 20 fil.

200 chlgr. cărbune de stejar, în pachete, comersanșilor 5 Cor. 80 fil.

100 chlgr. lemne de stejar, firezate, eventual tăiate transportate la casă 1 Cor. 80 fil. Transportat la locuința 50 chlgr. în saci. Pentru transportare cer jumătate de zi. Magazinul de cărbuni Körösvölgyi.

28. Strada Halász 28.

Nr. 104

10—25

— Fiecare citească și comande —

Pene de găscă numai cu 60 cr.

Pentru umplutul de dricale, periee, trimit proaspete de tot pene de găscă sure, ciupelite cu mâna, 1/2 chilo numai cu 60 cr., aceeași calitate mai bună, uumaî cu 70 cr. de probă transport ee 5 chile cu rambursă.

I. Krasa, (Bettfederhandlung) în Smichow lângă Praga 770.

Dacă nu corespund se iau 'napoi. 2

Editor și redactor responsabil: Ioan Rassa-Șiriau.

CONVOCARE.

DD. acționari ai institutului de credit și economii „TIMISIANA,” societate pe acții în Timișoara se convoacă și sunt rugați a participa la a

XIX-a adunare generală ordinară

care se va ține în 2 Martie a. c. st. n. la ora 9 n. a. m. în sala direcțiunii (Timișoara, Balázs-tér nr. 1, etagiul I.)

Obiectele adunării:

1. Raportul direcțiunii despre gestiunea anului 1903.
2. Raportul comitetului de revisiune.
3. Concluz asupra rapoartelor de sub 1 și 2.
4. Concluz asupra bilanțului despre gestiunea anului 1903.
5. Concluz asupra împărțirii venitului curat.
6. Darea absolutoriului direcțiunii și comitetului de revisiune pe anul 1903.
7. Alegerea a 2 membri în direcțiune.
8. Alegerea comitetului de revisiune.
9. Modificarea regulamentului de serviciu.
10. Fixarea marcei de prezență (§. 31.)
11. Eventuale propuneri ivinde în sensul §-lui 22, lit. h) din statutele institutului.

Timișoara, 16 Februarie n. 1904.

Direcțiunea.

Dispozițiuni statutare: *Vot decisiv în adun. gen. au numai acei acționari, care înainte de deschiderea ședinței depun la cassa institutului acțiunile lor transcrise cu cel puțin 6 luni mai înainte pe numele lor (§. 12.)*

Plenipotențiatul altui acționar trebuie să fie însuși acționar al institutului. Pe minoreni îi reprezintă tutorii; pe femei bărbații lor; pe societăți și institute le reprezintă plenipotențiații lor, cari pot fi și neacționari (§. 13.)

Spre a înlesni participarea la ad. gen. și dlor acționari din depărtare, am rugat pe on. direcțiunii dela Albina (Sibiu), Bihoreana (Oradea-mare), Victoria (Arad), Lipovana (Lipova), Oravițana (Oravița), Bocșana (Bocșa), Lugojana (Lugoș) și Luceafărul (Verșeț) să ia în primire acțiunile de ale institutului nostru — până la 28 Februarie a. c., ora 12 din zi.

ACTIVA.	Contul Bilanțului.		PASIVA.	
	Coroane		Coroane	
Cassa în numărariu		79.531·32	Capital de acții	560.000·—
Cambii de bancă	1,225.483·08		Fond de rezervă general	82.864·85
Cambii hipotecate	662.338·—	1,847.821·08	Fond pentru diferență de curs	2.800·—
Imprumuturi hipotecare		515.358·—	Fond de rezervă special	384·87
Imprumuturi de cont-curent		27.261·15	Fond de pensii al funcționarilor	19.523·31
Imprumuturi pe efecte (Lombard)		5.645·—	Depuneri spre fructificare	1,244.785·73
Efecte proprii		30.689·63	Cambii reescomptate	551.639·—
Realități		29.609·37	Hipotecii cedate	46.694·—
Casa institutului		42.414·81	Interese transitoare	30.894·42
Mobilier	2.892·84		Dividende neridicate	200·—
după amortisare de 10 %	289·28	2.603·56	Contribuțiune după int. cap, sem. II.	2.684·61
Cheque postal		139·02	Diverse conturi creditoare	7.484·96
Giro și cont-curent		6.100·58	Profit curat	47.211·79
Interese de reescompt anticipate		3.476·54		
Interese restante după impr. hipotecare		3.224·93		
Chirie anticipată		166·66		
Diverse conturi debitoare		3.125·89		
		2,597.167·54		2,597.167·54

SPESE.	Contul profitului și pierderilor.		VENITE.	
	Coroane		Coroane	
Interese după depuneri spre fructificare	56,039·40		Interese după cambii de bancă	98.116·95
Interese de reescompt	18,668·75		Interese după cambii hipotecate	35.120·72
Interese la hipotecii cedate	689·42	75,397·57	Interese după impr. hipotecare	39.228·40
Contribuțiune după interese la depuneri spre fructificare	5,603·95		Interese după imprum. pe efecte	512·55
Contribuțiune erarială și comunală	12,474·—	18,077·95	Interese după imprum. de cont-curent	497·81
Salare		23,624·58	Provisiune	2.677·05
Chirie și spese de cancelarie		2,869·30	Venite libere de dare:	
Tipărituri și postporto		1,413·39	Venitul realităților	2.346·44
10% amortisare din mobilier		289·28	Venitul casei institutului	2.170·91
Pretensiuni descrise		13,258·37	Venitul efectelor	1.471·40
Profit curat		47,211·79		5.988·75
		182,142·23		182.142·23

Timișoara, la 31 Decembrie 1904.

DIRECȚIUNEA:

Carabașiu m. p., *dir. executiv interinal.*

Miculescu m. p., *contabil.*

Teodorovits m. p., *președ.*

Jonașiu m. p., *v.-președ.*

Dr. Cosma m. p.

A. Crăciunescu m. p.

Gherdan m. p.

Tempea m. p.

Pinciu m. p.

Subsemnatul comitet am examinat contul prezent al bilanțului, pre cum și cel al venitelor și sarcinilor, și confruntându-le cu registrele principale și auxiliare purtate în bună regulă, le-am aflat cu acelea în consonanță și esacte.

COMITETUL DE REVISIUNE:

Dr. Traian Sincay m. p.

Dimitrie Zăvoacă m. p.

George Breban m. p.

Vicențiu Petrovicu m. p.

„CONCORDIA“, societate comercială în Sinte.**CONVOCARE.**

Domnii acționari ai societății de consum «CONCORDIA» în Sinte, sunt invitați în sensul §-ului 17 din statutele societății

la a VII-a adunare generală ordinară,

care se va ține în Sinte la 14 Februarie 1904, la 2 ore după amiază în localul societății.

Obiectele puse la ordinea zilei sunt următoarele:

120 1—1

1. Raportul anual al direcțiunii.
2. Raportul comitetului de supraveghiere asupra examinării contului anual, a bilanțului și a propunerilor pentru împărțirea profitului.
3. Stabilirea bilanțului anual și fixarea dividendelor.
4. Alegerea respective întregirea direcțiunii și a comitetului de supraveghiere.
5. Propuneri eventuale din partea direcțiunii.

Sinte, 2 Februarie 1904.

Direcțiunea.

ACTIVE.		Contul Bilanțului.		PASIVE.	
	Cor. fl.		Cor. fl.		Cor. fl.
Casa în numerar	1524'80	Capital social	5600'—	Creditori la firme	1956'59
Inventarul marfei cu prețul de vânzare	2419'94	La banca Victoria	600'—	Plata crișmarului pe luna Decemvrie și %	53'68
Prețul marfei după detragerea 20%	484'—	Contribuția regească și comunală	243'97	Depunerea în cauție a conducătorului	50'—
Debitori din marfă	2405'69	Profit curat	1015'57		
Mobiliar	325'10				
după detragerea 25%	85'75				
Prețul diferitelor vase goale	283'—				
„ „ „ detragerea 25%	45'80				
Una acție la Furnica (Hangya)	100'—				
Inventarul crișmei	5'80				
Pretensiuni din vinderea băuturilor	799'84				
Edificiul societății	2000'				
Rest din arânda grădinei	16'—				
Pretensiuni diverse	174'19				
Spese de fondare	180'—				
„ „ după detragerea 25%	35'—				
	9519'81				9519'81
DEBIT.		Contul Profitului și al Perderilor.		CREDIT.	
	Cor. fl.		Cor. fl.		Cor. fl.
Salarii	860'26	Venite din marfă, beuturi spirtoase și traficã	2397'40	Venite din arenda grădinei	16'—
Contribuția după vinderea băuturilor și traficã	111'25				
Consum	60'—				
Chirii	131'76				
Spese diverse	180'—				
Porto	54'56				
Profit curat	1015'57				
	2413'40				2413'40

Sinte 31 Decemvrie 1903.

Sever Busilla m. p.,
director executiv.

George Costa m. p.,
președinte.

Traian Popoțiu m. p.,
conducător comerțiant.

Membrii în direcțiune:

Simeon Ghinea m. p.

Antoniu Căriu m. p.

Nagy Băltut m. p.

Dodó Sándor m. p.

Bilanțul contul profitului și al perderilor de față, examinându-l conform legilor l'am aflat esact și cărțile purtate în bună ordine.

Sinte, la 31 Decemvrie 1903.

Comitetul de supraveghiere:

Teodor Fălcușan m. p.,
președinte.

George Bigher m. p.

Nicolae Orodan m. p.

Török Lajos m. p.